

Posudek oponenta k diplomové práci Matěje Lišky na téma – Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Diplomant si zvolil pro svou práci téma podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, což je nepochybně téma stále velmi aktuální. Úvodem je třeba konstatovat, že jde o druhou práci, tedy přepracovanou práci, neboť původní práci na stejné téma diplomant neobhájil. Při zpracování díla použil autor především metodu kompilace a z menší části i komparace. Oproti původní práci na toto téma, která měla čtyři základní kapitoly, obsahuje tato práce celkem šest kapitol. Přibyla kapitola, která nese název statistika, která je ovšem velmi stručná a neobsahuje k číselným údajům žádný komentář a dále pak kapitola, kde se zabývá autor úvahami de lege ferenda. Úvodem je také možno konstatovat, že oproti původní práci se diplomant již vyvaroval celé řady nepřesností a nejasností, které byly v obsahu původní práce, byť se některými věcmi, které mu byly vytýkány, opět nezabýval nebo se dopustil i znovu některých pochybení.

Pokud jde o první kapitolu, tedy vývoj právní úpravy podmíněného propuštění, ta je v podstatě shodná jako v původní práci a ačkoliv na to byl upozorněn již v předchozím posudku oponenta, nezabývá se opět autor tím, ve které právní úpravě bylo podmínkou pro podmíněné propuštění „vzorné chování“ a ve které době se přihlíželo při rozhodování o podmíněném propuštění také k „závažnosti trestného činu“. Nezabývá se ani tím, kdy tyto podmínky ze zákona odpadly a z jakých důvodů. To by měl diplomant vysvětlit při ústní obhajobě.

V kapitole druhé, která se nazývá zákonné podmínky podmíněného propuštění, je pod označením 2.1. uveden nadpis Podstata podmíněného propuštění, avšak hned na začátku této podkapitoly řečí autor porušení podmínek podmíněného propuštění a možnosti dalšího postupu. Stejně jako v původní práci se autor znovu pouští do polemiky s odborným názorem profesorky Válkové, ale ačkoliv mu to bylo vytýkáno, znovu neuvedl zcela jednoznačně a srozumitelně, s čím tedy nesouhlasí a proč (viz strana 15 práce). Diplomant pak i v této části, a to opakovaně kritizuje možnost podmíněného propuštění u odsouzených za zločiny po jedné třetině vykonaného trestu, avšak proč uvádí jako příklad právě § 159, tedy nedovolené přerušování těhotenství, to je otázkou, neboť jde o trestný čin, který se v praxi téměř nevyskytuje. Pokud se diplomant zabývá podmínkou, která spočívá v tzv. prognóze vedení řádného života, správně poukazuje na rozdílnou úpravu v § 88 odst. 1 a § 88 odst. 2 trestního zákoníku, z jeho vyjádření však není zcela jasné, zda tuto rozdílnou úpravu považuje za správnou či nikoliv a v souvislosti s ustanovením § 88 odst. 2 trestního zákoníku pak vůbec neřeší navazující úpravu, konkrétně možný postup podle § 89 odst. 2, odst. 3 trestního zákoníku.

Naopak správně poukazuje autor na práva poškozených, a to v souvislosti se zákonem o obětech trestných činů č. 45/2013 Sb. Pokud se pak zmiňuje diplomant o postpenitenciární péči, kterou v podstatě kritizuje, vůbec neuvádí roli Probační a mediační služby (strana 21 práce). V podkapitole 2.2.2, kde se zabývá autor splněním podmínky „prokázání polepšení“, správně cituje nálezn Ústavního soudu, který se týká zákazu dvojího přičítání, avšak je zřejmé, že diplomant s tímto názorem nesouhlasí, což by ovšem měl při ústní obhajobě konkrétně vysvětlit a vyargumentovat (strana 23 konec druhého odstavce práce). Vysvětlení by si také zasloužovala úvaha o „nestranném soudci“ na straně 24 v předposledním odstavci. V další části pak diplomant znovu se zabývá otázkou závažnosti spáchané trestné činnosti a také trestní minulostí s tím, že tyto dvě skutečnosti považuje za rozhodující kritéria pro posouzení

případné recidivy, avšak pokud jde o otázku závažnosti trestné činnosti, znovu se dostává do rozporu s citovaným nálezem Ústavního soudu, který opět cituje. Diplomant se pak správně zabývá podmínkami uvedenými v § 88 odst. 3 trestního zákoníku s tím, že tato úprava se týká pouze pachatelů odsouzených za zločin a měl by se tedy vyjádřit, zda tuto úpravu považuje za správnou či nikoliv.

V kapitole třetí - Řízení o podmíněném propuštění se, ačkoliv mu to bylo vytýkáno při obhajobě předchozí práce, znovu dostává do situace, že některé podkapitoly se týkají práva hmotného a nikoliv řízení, tedy práva procesního (viz podkapitoly č. 3.3.1, dále 3.3.2 a 3.3.3). Poté následuje kapitola, která působí zjevně nesourodě a i to bylo vytýkáno diplomantovi již v původní obhajobě, když kapitola čtvrtá se týká jednak podmíněného propuštění mladistvého a jednak přeměny trestu odnětí svobody na domácí vězení. Jde o témata, která spolu nijak nesouvisí, ani na sebe nenavazují a navíc přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení se samozřejmě netýká tématu, tedy podmíněného propuštění. Když už se do tohoto tématu pouští, uvádí nesprávně, že fakticky může dojít k přeměně trestu odnětí svobody na domácí vězení v trvání pěti let, když vychází z ustanovení § 57a trestního zákoníku, ovšem neuvědomuje si, že k takové přeměně trestu odnětí svobody, který může být maximálně pětiletý, může dojít až po výkonu poloviny uloženého trestu.

Další kapitola představuje statistické údaje, které, jak bylo již uvedeno, jsou v podstatě bez jakéhokoliv komentáře, a poslední šestá kapitola sice má čítat dle obsahu tři stránky, ale fakticky jde o jednu stránku. Diplomant v těchto úvahách konstatuje nejprve, že podle jeho názoru u odsouzených, kde výkonu trestu odnětí svobody předchází vazba, chybí hodnocení z vazby, takže odsouzení jsou tím zřejmě poškozováni. To ovšem není pravdivý údaj, neboť hodnocení z vazby, která předchází výkonu trestu, je buď rovnou součástí hodnocení ředitele věznice z výkonu trestu odnětí svobody, nebo si soud takové hodnocení může vyžádat. Hodnocení z vazby tedy existuje.

Dále pak diplomant uvádí kritický náhled na to, že u odsouzených na doživotí není žádná výjimka z možnosti opakovat žádost o podmíněné propuštění a i u nich tedy platí lhůta šesti měsíců. Autor se domnívá, že u těchto případů se často neobejde soud bez nového znaleckého posudku z oboru psychiatrie či psychologie, a proto navrhuje, aby u těchto odsouzených byla možnost opakovat žádost o podmíněné propuštění za jeden až dva roky. Konečně autor navrhuje, aby dle § 89 odst. 2 trestního zákoníku bylo obligatorně ukládáno odsouzeným, aby uhradili náhradu škody. O této otázce jistě lze diskutovat, avšak autor se měl spíše zabývat podrobněji druhou větou druhého odstavce § 89 trestního zákoníku, stejně jako třetím odstavcem tohoto ustanovení trestního zákoníku.

Pokud jde tedy o celkové hodnocení této přepracované diplomové práce, tak je třeba jistě ocenit novou kapitolu, která se zabývá úvahami de lege ferenda, stejně jako použitou judikaturou, byť její rozsah mohl být ještě větší. Některá pochybení se i v této přepracované práci znovu opakují (viz předchozí část tohoto posudku) a diplomant by tyto skutečnosti měl vysvětlit při ústní obhajobě. Na druhé straně byla odstraněna celá řada nepřesností a neúplných údajů, které byly v původní práci. Lze tedy konstatovat, že při kvalitní ústní obhajobě by bylo možné uvažovat o ocenění práce stupněm dobře.

V Plzni dne 6. května 2015

JUDr. Eduard Wipplinger

